

Pregledni rad.

Nadnevak slanja članka na recenziju: 1. srpnja 2019.

Nadnevak prihvaćanja članka za objavu: 31. kolovoza 2019.

STUDIJ HRVATSKE FILOLOGIJE NA SVEUČILIŠTU ADAMA MICKIEWICZA U POZNANJU

Ninoslav Radaković
Sveučilište Adama Mickiewicza u Poznaniu
Odsjek za slavensku filologiju
Poznanj

Sažetak: U radu je riječ o studiju hrvatske filologije na Odsjeku za slavensku filologiju Fakulteta za poljsku i klasičnu filologiju Sveučilišta Adama Mickiewicza u Poznaniu. Ukratko su predstavljeni povijest Odsjeka, program i smjerovi studija te postignuća zaposlenika Odsjeka u znanosti i promociji Hrvatske.

Ključne riječi: Sveučilište Adama Mickiewicza, studij hrvatske filologije

Grad Poznanj, sjedište Velikopoljskog vojvodstva u Poljskoj, smješten je na rijeci Wartu, na otprilike pola puta između Varšave i Berlina. Uz Poznanj i gradove u njegovoj okolici vezani su važni događaji iz poljske povijesti, kao što su stvaranje poljske države, pokrštavanje stanovništva i osnivanje prve poljske biskupije. Danas je Poznanj industrijsko i sveučilišno središte, koje karakterizira najniža stopa nezaposlenosti u državi (oko 1,3 %) i između 112 000 i 140 000 studenata, koji se školuju na ukupno 25 viših i visokih škola, što znači da četvrtinu poznanjskog stanovništva čine upravo studenti.¹

Sveučilište Adama Mickiewicza u Poznaniu uskoro će obilježiti sto godina postojanja. Godine 1919. osnovana je visokoškolska ustanova Wszechnica Piastowska, koja je godinu kasnije preimenovana u Poznanijsku

¹ Cjeloviti statistički podatci dostupni su na: <https://poznaj.stat.gov.pl/> (25. 6. 2019.)

sko sveučilište, a 1955. u Sveučilište Adama Mickiewicza. Zanimljivo je spomenuti kako promjene zakona o visokom školstvu i organizacija studija te viših i visokih škola, koje su upravo u tijeku u Poljskoj, predviđaju ponovno ujedinjavanje u međuvremenu osamostaljenih fakulteta i sveučilišta u novu organizacijsku jedinicu, koja će opet biti nazvana Poznanjsko sveučilište.

Godine 1949. na Fakultetu za humanističke znanosti Poznanjskog sveučilišta utemeljena je Katedra za zapadnoslavenske književnosti, koja je 1952. preimenovana u Katedru za slavenske književnosti. Tijekom 1964. godine Katedra postaje dijelom Katedre za rusku filologiju, a ubrzo je nazvana Odsjek za slavenske jezike i književnosti. Suvremena povijest slavističkih studija u Poznanju počinje 1988. godine, kada je Odsjek za slavenske jezike i književnosti preimenovan u Katedru za slavensku filologiju i pripojen novoosnovanom Fakultetu za poljsku i klasičnu filologiju. Tada je i preseljen na današnju adresu, u *Collegium Maius*. Od tadašnjega do današnjeg stanja dogodila se još jedna promjena naziva: 2008. godine Katedra je nazvana Odsjek za slavensku filologiju.

Organizacijska struktura Odsjeka za slavensku filologiju uključuje Katedru za južnoslavenske književnosti, Katedru za južnoslavenske jezike, Katedru za zapadnoslavenske jezike i književnosti, Katedru za komparativnu lingvistiku, Katedru za slavističku kulturologiju te Katedru za rodne i transkulturne balkanističke studije. Tijekom razredbenog postupka studenti prijavljuju jedan od smjerova na Odsjeku: studij bugarske filologije (od akademske godine 1989./90.), srpske filologije (od 1991./92.), hrvatske filologije (od 1992./93.), slavističko-polonistički filološki studij (od 1999./2000.), studij češke filologije (od 2012./13.) i studij balkanistike (od 2016./17.). Prvostupanjski studij traje tri godine, a magistarski dodatne dvije; na kraju prve godine studija studenti svih smjerova biraju jednu od dviju mogućih specijalizacija: prevođenje te kultura i turizam (iste specijalizacije postoje i na magistarskom studiju).

Prvu godinu kroatističkog studija u prosjeku upisuje dvadesetak studenata, a na višim godinama broj studenata nešto je manji. Program studija uključuje predavanja i vježbe s temama iz hrvatske povijesti, književnosti, jezika i kulture. Na kraju svakog dijela studija studenti pišu

završni rad i brane ga pred ispitnim povjerenstvom. Zahvaljujući različitim stipendijama i programima mobilnosti (ponajčešće Erasmus i CEEPUS), studentima se pruža mogućnost da provedu semestar ili više na nekom od hrvatskih sveučilišta i odrade stručnu praksu u Hrvatskoj, a moguća je i zamjena među poljskim sveučilištima (program MOST). Zagrebačka slavistička škola svake godine dodjeljuje stipendiju za dvoje studenata ili doktoranada Odsjeka za seminar u Dubrovniku, a gotovo redovito ugošćuje i nekoga od ovdašnjih predavača. Na Odsjeku djeluje studentska organizacija Slavistički znanstveni krug, koja organizira studentsko-doktorandske konferencije i susrete, sudjeluje na fakultetskim danima otvorenih vrata, festivalima znanosti i umjetnosti, na kojima predstavlja hrvatsku povijest i kulturu, prevodi i prikazuje hrvatske filmove. Mnogi studenti zaposleni su kao predstavnici različitih agencija u Hrvatskoj, turistički vodiči i pratitelji, prevoditelji.

Na popisu predavača Odsjeka čitamo 46 različitih imena, od čega je deset doktoranada, što ovaj odsjek čini jednim od najvećih slavističkih središta u Poljskoj. Hrvatski jezik, književnost i kulturu proučavaju i poučavaju prof. dr. Bogusław Zieliński (pročelnik Odsjeka), prof. dr. Krystyna Pieniążek-Marković (prodekanica za međunarodnu suradnju Fakulteta), prof. dr. Magdalena Koch (pročelnica Katedre za rodne i transkulture balkanističke studije), dr. Ewa Szperlik, dr. Magdalena Baer, dr. Kalina Giel, dr. Emilian Prałat te gostujući lektor hrvatskoga jezika Ninoslav Radaković. Gostujuće lektore na temelju natječaja i ugovora o međunarodnoj suradnji Odsjeku predlaže Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, a temeljem tih sporazuma u Poznanju su dosad predavali Josip Raos, Jadranka Nemeth-Jajić, Nedeljko Damjanić, Đurđica Božić, Ana Jurin, Marija Jurić, Mirela Šavrljuga i Ivana Prkaturović. U isto vrijeme lektori hrvatskoga jezika (bili) su Marinko Zekić, Anna Wojciechowska-Mrozik i Karina Giel. U posljednjih deset godina na Odsjeku je promovirano osam doktora znanosti s temom disertacije iz hrvatske filologije.

Profesori Odsjeka za slavistiku proučavaju hrvatski jezik, književnost i kulturu, obrazuju studente te populariziraju slavistiku i kroatistiku. Organiziraju mnoge međunarodne znanstvene konferencije, samostal-

no ili u suradnji s hrvatskim i europskim sveučilištima, ali i međunarodne festivale, debate, gostujuća predavanja vodećih hrvatskih i stranih stručnjaka, sveučilišnih profesora, umjetnika, pisaca, glumaca, sudjeluju na Varšavskom sajmu knjiga, objavljuju članke, tiskaju časopise i monografije s temama iz hrvatske filologije, udžbenike za učenje hrvatskoga jezika i rječnike.

U suradnji sa Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku organizirane su konferencije *Slavistika na pragu 21. stoljeća* (Osijek – Poznanj, 2006.), *International Conference National and Universal Culture in Central Europe. Tolerance, Coexistence, Conflict* (Slavonski Brod, 2015.), *Tadijino stoljeće: povijest, kultura i identitet* (Slavonski Brod – Osijek, 2017.), a s Filozofskim fakultetom u Zagrebu – konferencija *Transmisije kroatistike* (Poznanj, 2013., čiji je zbornik radova objavljen u Zagrebu) i skup *Umjetnost i demokracija* (Zagreb, 2018.). Kao gosti na različitim predavanjima, festivalima, književnim večerima, danima hrvatske kulture u Poznanju su među ostalima bili Dubravka Ugrešić, Zoran Ferić, Roman Simić, Senko Karuza, Krešimir Bagić, Branko Čegec, Tvrtko Vuković, Ivica Prtenjača, Delimir Rešicki, Goram Rem, Miljenko Jergović, Miro i Mladenka Gavran. Odsjek surađuje i s poznatim poznanjskim *Teatrom osmog dana*, u kojem se redovito održavaju gostujuće predstave na hrvatskom jeziku i književni susreti te čiji je ansambl izveo nekoliko predstava na hrvatskom jeziku u Poznanju i na festivalima u Hrvatskoj.

Odsjek za slavensku filologiju izdaje dva znanstvena časopisa, *Bohemistyka* i *Poznańskie Studia slawistyczne*, u kojima objavljuju i hrvatski znanstvenici. O marljivoj predanosti poznanjskih kroatista svjedoči objavljivanje čak 14 kroatističkih monografija u posljednjih dvadeset godina, osobito nagrađene monografije *Widzieć Chorwację. Panorama literatury i kultury chorwackiej 1990–2005* (ur. K. Pieniążek-Marković, G. Rem, B. Zieliński), koja je nastala zahvaljujući suradnji poljskih i hrvatskih znanstvenika i kritičara, a nazivaju je važnim sažetkom stanja hrvatske kulture, kakav još nije objavljen na hrvatskom jeziku.

Raznolika i svestrana djelatnost Odsjeka i njegovih zaposlenika odražava se u statusu koje Sveučilište Adama Mickiewicza u Poznanju ima u Poljskoj. Na nedavno objavljenom službenom popisu najboljih

poljskih sveučilišta, koje je uključivalo kriterije kao što su ugled, inovativnost, znanstveni potencijal i učinkovitost, uvjeti obrazovanja, povezanost s međunarodnim institucijama te konkurentnost diplomanata na tržištu rada, Sveučilište Adama Mickiewicza na trećem je mjestu (iza prvog Varšavskog sveučilišta i drugog Jagielonskog sveučilišta iz Krakova). Na istoj ljestvici na popisu najboljih poljskih studija stranih filologija Odsjek za slavensku filologiju zauzeo je visoko treće mjesto (sva prva tri mjesta zauzeli su filološki studiji u Poznanju s anglistikom na prvom i neofilologijom na drugome mjestu).²

² Cjeloviti rezultati na: <http://ranking.perspektywy.pl/RSW2019/> (25. 6. 2019.).

Napomena:

Rad je nastao uz razgovor i korištenje bilježaka prof. dr. Bogusława Zielińskog, prof. dr. Anne Gawarecke, prof. dr. Izabele Lis-Wielgosz, prof. dr. Krystyne Pięniątek-Marković, dr. Ewe Szperlik i Anne Skibe, tajnice Odsjeka.

CROATIAN PHILOLOGY STUDIES AT ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY IN POZNAN

SUMMARY

This paper deals with Croatian Philology Studies at the Department of Slavonic Philology of the Faculty of Polish and Classical Philology at Adam Mickiewicz University in Poznan. In brief, the present history of the Department, the program and the courses of study and the achievements of the employees of the Department of Science and Promotion of Croatia are presented.

Keywords: Adam Mickiewicz University, Croatian Philology Studies.